

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

De Sanctorum Festiuitatibus Anni totius, & aliis solemnitatibus - Opvs
Novvum, Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue] Scriptoribus
plenißimum, cum occurentium fidei controuersiam tractatione Editio
Qvinta. Nvnc Demvm Integre Svppletæ, Concionibvs Per Octauam Vener.
Sacramenti ...

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1629

Concio Qvarta. Dominica Infra Oct. Ven. Sacramenti. Qvartvm Mirabile. De
admirabili epulo ac cœna, quæ in Eucharistia paratur.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56262](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56262)

at transubstantiatio creatorem omnium v-
nico momento intra sacerdotis manus præ-
sentem sistit. O mirabilia! ð opera ab omni-
potentis manu profecta. Tu vero omnipo-
tens & æterne Deus, quem actionis huius
virtute in altari nostro adoratum cernimas,
gratiam nobis largire, vt postquam te hic
præsentem viuâ fide nouerimus, tandem te
in æterna gloria videre mereamur, ad quam
Pater, Filius, sanctissimâq; Spiritus nos de-
ducant, Amen.

CONCIO QUARTA.

DOMINICA INFRA OCT.
VEN. SACRAMENTI.

QUARTVM MIRABILE.

De admirabili epulo ac cœna, quæ in
Eucharistia paratur.

Partitio.

1. Quod summa Dei liberalitas in hac cœna
præcipue reluceat.
2. Quis, quos vocet ad cœnam: Et cur sic di-
ctam?
3. Cœna cur magna dicatur?
4. De inuitatis ad hanc generatim disputat.
5. De negligentibus cœnam, cumque mundo
prudentibus.
6. De uicordiâ cœnam hanc negligenti-
um.

Homo quidam fecit cœnam magnam, & vo-
cauit multos. Luc. 14.

FIGURA.

PRÆCLARVM sane ac diuinum miracu-
lum fuit, Auditores, cum Redemptor,
in monte Hermon, in quo non nisi lapides
& petra, quinque hominum millia quin-
que panibus hordeaceis saturauit, atque i-
ta saturauit, quinque vt cophini fragmen-
torum pleni sint asseruati. Longe profecto
maius miraculum est, quod hodie in Eucha-

ristia, in monte Ecclesie vnico pane cœlitus
dato, & in carnem commutato omnes ho-
mines saturentur, & satis superque etiam sit
reliquum, vt infiniti alij eodem pascantur &
reficiantur. Prius non nisi figura fuit & typ^o,
alterum res & mysterium. Hic additi in ob-
sonium duo pisciculi, hic duæ accedunt na-
tura, è magno illo gratiarum Oceano, Dei-
para inquam Virgine, educæ. Magnum illic
conuiuium fuit, in quo campus & ager men-
sæ loco fuere, Apostoli dispensatorum,
& Christus ipse conuiuij instructor & appa-
rator, hic vero regium instruitur epulum,
in quo mensæ, altaria sunt; ministri, sacerdo-
tes; œconomi, Angeli; cibus deniq; ipse Dei
filius. O epulum admirabile! ð conuiuium
stupendum! ð cœnam magnam, cuiq; nulla
vniquam par existit: digne vt de eadem ho-
die loquar, egregieque vos excipiam, & mis-
sus palato non displiceant, ad Paracletum
Spiritus me conuertam, illius gratiam, &
Dei paræ patrocinium postulaturus; idcirco
omnes Gabrielis paranymphi verbis eam sa-
lutemus.

AVE MARIA.

Philosophorum Princeps Aristoteles, de
virtute sermonem instituens, eiusque natu-
ram exequens in medio illam, vitia vero in
extremis collocauit: Virtus in mediocritate
cõsistit. In homine quidem hoc locum habet,
cuius virtus medium non transilit, non ve-
ro in Deo, qui cum Dominus ac Deus vir-
tutum appetitur (Dominus virtutum ipse est
rex gloria,) omnes virtutes habet in excessu
positas, & mediocritatis limites transilien-
tes. Atque ideo magna illa mundi lumina
Moyse & Elias; cum in monte Thabor in die
transfigurationis de admirandis stupendisq;
filijs Dei virtutibus agerent, velut de excessu
rebutque extraordinarijs, & non vulgaribus
loquebantur.

Inter ceteras autem, quæ in Deo resplen-
dent, quasq; illi attribuimus virtutes libera-
litas illius excedens est, medium nescit, & om-
ne extremum transgreditur. Sapiens hanc,
admirabilem magnificentiam appellat: Ad-
mirabilem

Li 2 mira-

I.

Psal. 23.

Matt. 17.

Sam. 6.

Ecc1. 4.
Psal. 97.

mirabilis magnificentia eius. Item Psalmoista: Magnificentia eius & virtus eius in nubibus. Quodque inter paruos & humiles vitium videtur, ac pdigalitatē species; inter magnates & cordatos virtus est ac liberalitas; ac potissimum in Deo; nam quod nos excessum appellamus apud illum magnificentia est. An non excessiva quædam liberalitas Creatoris fuit, cum se exterius etiam communicare cupiens, totamque varia produxit, totque mirabilibus operibus stupendisque rerum naturam compleuit, eaque vni homini velut Domino subiecit? Magnificentiam hanc demiratus Psaltes exclamat, *Domine, Dominus noster, quam admirabile est nomen tuum in vniuersa terra; quoniam eleuata est magnificentia tua super coelos.*

Psal. 8.

Hominis magnificen-
tia in homi-
nis nutri-
tione.

In primis vero in hominis educatione & seruationeque hanc suam liberalitatem magnificentiāque patefecit; quem quinque millium annorum spatio tam splendide tamque egregie enutruit, numquam va illum deseruere, ex quo in se suscepit debito, illum tempore enutrire. Quam magnificus hic Princeps est? Nihil in domo desideratur, semper illi de prouisione in deficienti prouisum est. maria illius penuria sunt, agri horrea, causa naturales annonæ præfecti, atque adeo orbis vniuersus illius culinæ. Quenam, obsecro, reconditoria sunt? terra cum vniuersis animalibus, aer cum omni volucrum cætu, oceanus cum squamigeris ciuibus, & vniuersus orbis cum creaturis; & quo amplius de hoc vniuerso comeditur, quo plura etiam restant comedenda, è quibus voluptas hauriatur, at quænam illa culinæ, quæ tot copiuas alumnosque vna excipit mensa, & eodem simul tempore?

3 Reg. 4.

Salomonis
expensa
quotidia-
na,

Magni sic in scriptura Regis Salomonis mensa & sumptus quotidianus, ac velut mirum quid & rarū refertur, quotidie in omnes domesticos alendos triginta coros similæ, & sexaginta farinæ, decem boues pinguiores, & viginti boues pascuos; arietes centū, excepta venatione ceruorum, caprarum, bubalorum, & omnigenum altitium insumptos fuisse. Ne quis me vero excedere putet, verba scripturæ producam: *Erat autem cibus Salomonis per*

diebus singulos triginta coros similæ, & sexaginta coros farinæ, decem boues pingues, & viginti boues pascuos, & centum arietes, excepta venatione ceruorum, caprarum atque bubalorum, & omnium altitium. Quin & æconomiam hanc expensamque domesticam exaggerant scriptura æconomos ac præfectos ciborum singula quæque in tempore debito prouidisse ait & curasse, & in primis, quæ ad Principis mensam erant necessaria. Sed & necessaria mensa Regis Salomonis præbebant in tempore suo. Æconomia vero domestica sumptusque quotidianus, qui in domo Dei ad hominis, ceterarumque creaturarum alimentum expenditur, longe etiam mirabilior est, quot frumenti modij, quot vindemiæ torcularia, quantum carnis in macellis expenditur, quanta piscium piscatio, quanta animalium venatio, quantum autem aucupium ad hominem alendum, & Principis huius mensam instruendam necessarium?

Declaraturus hoc Deus, & magnificentiam patefacturus, in Leuitico præcepit, mensa tabernaculi sui semper vt recentibus panibus instructeretur, *Accipies quoque similam, & cocques ex ea duodecim panes, qui singuli habebunt quatuor facies. Panes hi propositionis semper recentes erant, singulisque Sabbathis mutabantur, vt ita cura sollicitudoque Dei, quam in creaturis nutriendis habet in hoc mundo, in quo mensa semper strata & cibus instructa, denotaretur. Qui dat escam omni carni, &c. & in primis in Ecclesia, quam tabernaculum hoc denotat, in qua venerabilis Sacramenti mensa ad hominem enutriendum pacendumque instructa cernitur.*

Sponsa delicias domus suæ sponso recensens, ait in hortis suis tum nouos, tum veteres fructus reperiri: *In hortis nostris omnia poma noua & vetera dilecti mei seruaui tibi.* Per sponsam hanc Ecclesia Iesu Christi sponsa intelligenda, quæ ad delicias suas, non in hortis, sed in altaribus, & sacris mensis omne fructuum genus habet, tum nouorum, tum veterum, id est, tam sacramenta legis antiquæ, vel nouæ figuras, quæ fructus noui dici possunt; quam legis Euangelicæ, inter quæ ipsum Eucharisticum excellit; quæque

fructus

fructus recentes sunt & noui, ad hominem pascendum, curamq; Dei in hominibus enutriendis ostendendam destinati.

In extremo Apocalypseos vidit Ioannes iuxta thronum agni arborem feracissimam, duodecies per annum fructum ferentem, cuiusque folia ægris sanitatem afferebant, *In medio platea eius, & ex utraque parte fluminis, lignum vite, afferet fructus duodecim, per menses singulos reddens fructum suum.* Scio per arborem hanc à nonnullis Christum intelligi, perque duodenos fructus duodecim Apostolos, per folia morbos depellentia, sacram, quæ ore illius egrediebantur, doctrinam, quæ mundo salutem vitamque comparauit: hanc expositionem sequuntur Beda, Rupertus, Richardus de S. Victore, Haimo, Ioachim, alijque, in aliam viam concedunt alij Equidem eius semper fuit sententia, arborem hanc tam egregios & tam frequentes ferentem fructus magnificentia Dei eiusq;, quam de homine splendide in Ecclesia, cæterisque in mundo creaturis vulgari modo enutriendis habet, curæ figuram esse.

Ecquæ cura? quanam liberalitas? ecquæ Principis huius magnificentia? vix creatus erat mundus, & ecce herbis, fructibus, pomis bis mille annorum spatio pascit ad vsq; diluuij tempora: *Dixitque Deus, Ecce dedi vobis omnem herbam afferentem semen, terram, & uniuersa ligna, quæ habent in emetipsis sementem generis sui, ut sint vobis in escam.* Deinde cum videret hominem nauseare super agresti hoc & arboreo ferculo, aliud parauit; & epulum instruxit longe abundantius, in quo omne animalium & piscium genus paratum: *Et omne quod mouetur & uiuit, erit vobis in cibum.* Cum iterum lauiores cibos homo quæreret, nec animalium missus palato artiderent, mensamque feris instr. Et iam repudiaret, Angelorum ambrosia & nectare tandem pascere voluit, *Panem Angelorum manducauit homo.* Tuncque sacramentum hoc instituit, & tam lectissimum parauit ferculum, vt Psalmographus illius magnificentiam demiratus omnium id mirabilium diuinorum memoriâ compendiamque dixerit, *Memoriam fecit mirabilium suorum misericors & miserator Dominus, &c. & in Euangelio hodierno magna appellatur cœ-*

na, *Homo quidam fecit cœnam magnam, &c. Vere inquam magna & conuiuium admirabile, in quo vos ipse hodierno die reficere ac pascere decreui, quartum sacramenti huius mirabile producens, quod bifariam diuidam, primo conuiuij huius magnitudinem splendoremq; deinde reliquum parabolæ proponam: vos modo diligenter auscultate & rem aggrediar.*

Quod ad primum igitur spectat; Eucharistia sacramentum magnum est epulum, ad quod omnes homines inuitati sunt, *Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos.* Quo loco duo sunt obseruanda; Primum, solum Deum esse, qui pascere & reficere animas queat, *Et ego reficiam vos.* Mundus enim pascere dum vult, esurientiores mensa dimittit.

T estantur hoc & reges, *Satiabor, cum apparuerit gloria tua.* Perinde ac si diceret, *Quamuis me quotidie mundus regia excipiat mensa, nunquam tamen mentem satiat, sed esurientem à mensa abire sinit, tu solus desiderium meum implere, & vere animam satiare potes.* Alterum otiosos & inertes nihil agere aut pati desiderantes, à Deo non pasci, sed illos, qui bonis operibus incumbunt, & austeritatum pœnitentiæ, votorum, persecutio-num, aduersitatumque pondere pressi sunt, *Qui laboratis & onerati estis.* Non ait dumtaxat, *Qui laboratis*, sed addit, *& onerati estis*: qui enim in mundo laborat, onus crucis Christi, pœnitentiæ sarcinam, & diuinorum præceptorum iugum ferat necesse est, *(Iugum enim meum suauis est, & onus meum leue)* aliorum quoq; imperfectiones benigne portet, *Alter alterius onera portate, & sic adimplebitis legem Christi.*

Eucharistia igitur epulum est & conuiuium, atque hoc modo illam nuncupat Ecclesia, *O sacrum conuiuium, in quo Christus sumitur, & recolitur memoria passionis eius, &c.* Duo vero hoc in conuiuio spectanda notandaque sunt; primum, Christum hic sumi in cibum à fidelibus. si enim æstimari à ferculorum pretio raritateque conuiuia solent, ipsum Eucharisticum huiusmodi ferculum habet, cui nullum simile ynquam existit, aut villo tem-

II.

Matth. 11.

psal. 16.

Matth. 23.
Gal. 6.

Eucharistia
epulum.

Apoc. 2.

Gen. 2.

Gen. 8.

Homo à mensa beatarum ad Angelicam traductus.

potest existet: cū in eo sumatur Deus, quo nihil in mundo rarius aut pretiosius haberi cogitariq; potest. Alterum quod mortis, passionisque Dominicæ sit commemoratio; Dei filius enim hoc conuiuium instruens, voluit suę nos passionis mortisque, & eorum omnium quæ in Caluarie monte contigerunt, memores esse.

Lib. 6.

Solebant Ægyptij, testibus Herodoto, & in conuiuiis sapientum Plutarcho, mensis suis cranium & mortis imaginem inferre, vt quicumque mensę accumberent, mortis memoriam præ oculis haberent, ne sui inter epulandum oblitri, temperantię moderationisque limites excederent. Morem hunc seruare voluisse videretur Deus, aut nobis illum saltem ad imitandum proposuisse, cum in solemnibus magnificentissimisque Eucharistici sacramenti conuiuiis mortis suę symbolum repræsentari imprimis voluerit, vt passione illius ob oculos posita, mortem illius assidue mēte volueremus; ideoque canit Ecclesia, *Et recolitur memoria passionis eius.*

Exod. 12.

In Exodo præcepit Deus, vt Hebræis agnum Paschalem in Ægypto comedentibus, superliminaria & postes domorum interea sanguine illius conspergerentur, vt ita mortis recordarentur, cuius sanguinem in domorū postibus intuerentur, *Et sument de sanguine eius, ac ponent super vtrumque postem, & in superliminariis domorum, inquit us comedent illum.* Designabat iam tum figura illa, quod hodie in Eucharistia cernere est, in qua Deus ipse incarnatus & verus agnus macule expers, corpus nobis suum in cibum donans, sanguine suo sensus & cogitationes nostras tingi voluit, vt mortis & passionis illius memoriam ageremus, qui sua animas carne pasceret. Dicitur igitur, num vere magnificentissimum hoc sit conuiuium: in Euangelio vero cœnæ nomen habet, sed magnæ; *Homo quidam fecit cœnam magnam.*

1. Cor. 11.
Hom. 1. de
cœna Dom.

Et sane sacramentum hoc cœna dicitur, quo nomine illam & Paulus nominauit, *Item non est Dominicam cœnam manducare;* ac deinde Chrysostomus. Porro hoc nomine cur dicitur, variæ eaq; præclaræ dari rationes possent. Prima, quod Christus illud diei Iouis post cœnam, & vespera passionem præcedente in-

stituerit. Secunda, quod non de die, sed nocte, quando cœnare homines solent, fuerit institutum.

Tertia, quod veteres, epulum aliquod regium splendidumq; instruere, vesperi semper id facerent. Quas ideo scriptura etiã magnas cœnas appellat: vnde Darij Persarum regis conuiuium cœna dicitur, *vt ex Darij fecit 3. Esdr. 3. cœnam magnam,* quin etiam in Bethulia obfisione cœuiui, quod Ozias sacerdos Achiorum parauit, cœna dicitur, *Tunc Ozias finito consilio suscepit eum in domum suam, & fecit ei cœnam magnam.* Quarta, quod quemadmodum cœna vltima hominis refectio est, ita quoque sacramentum hoc finis & cæterorum consummatio fuerit.

Triplex mundus, Auditores, refectio- Mundus tri- nem habet & comedendi tempora, jentaculana refe- lum, prandium & cœnam; primum mane, al- ctionem ha- terum in meridie, & postremum circa vesper- ram fit. Tot etiam homini refectioes parat Deus, sub auroram mundi, in lege naturæ, in jentaculum dedit panem Melchisedechi, & aliquid guttas sacrificiorum Abelis & Abrahamæ: in prandium tempore legis Mosaicæ lautiores mistus & fercula rariora intulit, sed figuras tamen, panes nimirum propositionis, agnū paschalem, manna, totq; Aaronis sacrificia. In cœnam vero in lege Euangelica propriam sub speciebus sacramentalibus carnem Eucharistia velut ferculum quoddam regium, & escam cur cœna vere diuinam largitus est, atq; hinc cœna nūdicatur, quod vltima & optima hominis sit refectio.

In nuptijs Canensibus laudari meruit architrachus, quod vinum deterius & minus sapidum primo dedisset, melius vero & sapidius ad extremum, præter aliorum hominum morem referuasset, *Omnis homo primum bonum vinum potit, & cum inebriati fuerint homines, tunc id quod deterius est: tu autem seruasti bonum vinum usque adhuc.* Christus verus architrachus idem omnino in Eucharistiæ institutione & in cœnæ huius conuiuiis peragit: nam cum iam inde à mundi primordio in lege naturæ & Mosaicæ, in Synagogæ mensa, quod minoris saporis esset, proposuisset, figuras inquam & sacrificia, magnum hoc sacramentum ad extremum, velut optimum

mum & exquisitissimum ferculum referuauit.

III. Hanc igitur ob causam cœna dicitur, sed
Cur cœna magna dicitur.
Psal. 144.
Matth. 11.
Simile.

cœna magna: vel quod is, qui eandem instituit, magnus sit, scilicet Deus, cuius magnitudo potentiaq; nullis exponi verbis potest, *Magnus Dominus & laudabilis nimis, & magnitudo eius nō est finita*: vel quod qui ad eandem inuitantur, magni sint & frequentes, omnes scilicet mundi incolæ, *Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos, &c.* vel quod fercula, quæ hic apponuntur, magna sint, diuinitas scilicet & humanitas Iesu Christi, quibus nihil in mundo dignius aut excellentius dici fingue potest.

Magnum illud haud dubie epulum esset, ac omnium sermone celebraretur, dignumque, ad quod Reges & monarchæ admitterentur, si in eo Phœnix vnica in terra auis, perque Arabiæ deserta volitans, qua nihil in orbe rarius, apponeretur. Quid igitur de cœniuiō Eucharistico dicemus, in quo totius vniuersi Phœnix, Iesus Christus, vnigenitus Dei filius, in altaris mensa manducandus proponitur; anne de simili cœniuiō quis vnquam loqui auiduit? an non hoc dignum, in quo nō Reges & Monarchæ, sed Angeli & Cherubini reficiantur?

Si quod in magno mundi palatio cœniuium instrueretur, in quo cibus comedendus proponeretur, qui omnium ciborum gustum in se contineret, an non hoc egregium & admirabile epulum foret? an non cœlum terraq; de eodem loquerentur? an non Angeli simul & homines admirarentur? in manna hæc olim intuenire fuit, de quo Psalmista hoc modo locutus est, *Pluit illis manna, ad manducandum panem cœli dedit eis, cibaria misit eis in abundantia* ait plurali numero cibaria, quod quamuis non nisi vnus esset cibus, omnium ciborum nihilominus saporem deliciasq; contineret. Quod Hebræos tantopere percussit, vt per desertum inclamarint, *Manna? quid est hoc? quænam esca? quæ mirabilia? Eucharistia cœniuium est, in quo omnia hæc concurrunt; in hac enim talis præbetur hominibus cibus, qui vbi gustatus fuerit, omnium ciborum spiritalium gustum præbet. Testatur hoc scien-*

ptura, & Sapientia mihi cautionem præstat, *Panem de cœlo præstitisti eis, omne delectamentum Sap. 16. in se habentem, & omnem saporem suauitatis.* Quis igitur non admiretur? quis non de hoc loquatur? quis ad epulum hoc non accedet, cui nullum vnquam par, aut simile existit?

De splendido igitur Cleopatæ cœniuiō Cleopatæ cœniuium taceat antiquitas, quod omnium historico- rum præconio celebratum est, quodque illa Alexandria in Antonij sui gratiam parauit, in quod allati fuere vniones duo præstantissimi, qui centum coronatorum millibus & amplius æstimantur. Longe vero latius & admirabilius epulum est, quod Christus in Eucharistia instituit, in quo præclari illi duo vniones, humanitas & diuinitas Iesu Christi sumuntur, vniones inquam splendidissimi, quarumque valor verbis exprimi nequit; & vna gemma & margarita adeo pretiosum & diues, Iesus Christus inquam, vt homo sapiens illud empturus, omnia diuendat & abijciat.

Antiquitas moris erat, vt in sollempnibus & publicis epulis ferculum aliquod apponeretur è varijs cibus concinnatum, quod dicebatur Porcum Troianum; nam ingentem porcum omni auium genere inferiebant; cui deinde mensæ illato latera adaperiebantur, è quibus omnis hæc auium multitudo, velut olim ex equo Troiano milites & armata iuuentus, *Lib. 1. c. 12.* qui Troiam euerterunt, egrediebantur. Huius missus meminere Athenæus, & in Saturnal. suis Macrobius; qui addit oratorem Cincinnum legem Fanniam de moderandis sumptibus defendere conatum, hanc porci Troiani cōsuetudinem Romanorumq; luxum reprehendisse. Quin & eadem occasione refert in Adagijs suis Chiliastes, in sollempnibus principum epulis moris olim fuisse, vt bos vel camelus omni auium animalculorumq; genere fartus mensæ inferretur, sed ad luxum hæc & ingluuiem reperta, at Christi inuentiones longe pluris faciendæ sunt, atque ideirco: *Nota facite in populis adinventiones eius*: nam in epulo Regio, quod in die cœnæ instituit, ad quod omnes Ecclesiæ principes inuitati erant, ferculū quoddam, corpus, inquam suū, gra-

gratij & benedictionibus plenum, & mirabilibus refertum appofuit; è quo velut ex eoque Troiano, mille gratiæ robora, vires conſolationes, animæ ſalus, intellectus, lumen, ſenſuum mortificatio, infinitæq; gratiæ prodeunt & emanant. O conuiuium penitus admirabile! ô cœnam vere magnam! *Homo quidam fecit cœnam magnam*

Caligulæ
Imp. epulū.

Caligula luxui & diſſolutioni deditus epulam quoddam ac cœnam inſtituit, centies feſtertium, id eſt, trecentis coronatorum milibus noſtra ſupputandi ratione æſtimatam; tantumque hic luxum oſtendit, vt panes & obſonia ſolida ex auro apponi iuſſerit. *Caligula*, inquit A Gellius, *vna die centies feſtertium cœnauit, qui etiam ex auro panes & obſonia appoſuit*. Sed nihil eſt, ſi cum Chriſti epulo, quod in Euchariftia parauit, compatemus, vt pote cuius pretium æſtimari nequeat. Vnica ſanguinis quæ hic bibitur gutta, pretioſior maiorique valoris eſt, quam omnia, quæ haberi poſſunt, monilia & diuitiæ. Hic cibi aurei, & panis vere cœleſtis apponuntur, qui dat delicias regibus & recreat Angelos.

Gen. 8.

Diluuijo tranſacto omni domui Noe Deus epulum & menſam parauit, cum illi arca egreſſo ait, *Omne quod mouetur & viuut, erit vobis in eſcam*. At epulum quod Chriſtus Eccleſiæ ſuæ parat, longe dignius ac magnificentiſſimum, in quo filij Dei caro in cibum, & ſanguis in potum hominibus propinantur.

3. Reg. 10.

Regina Saba Salomonis ſapientiam demerata, & menſæ illius cibos contemplata, omnemque domus ordinem & domeſticorum ac miniſtrantium habitacula, non habebat *vltra ſpiritum*, ſed extra ſe præ admiratione rapta clamabat, *Beati viri tui, & beati ſerui tui hi, qui ſtant coram te ſemper, & audiunt ſapientiam tuam*. Quanto hoc potiori cû ratione de magno Euchariftiæ conuiuijo dicamus: nam quicumque ciborum, qui hic apponuntur, pretium, valoremque ordinem, qualitatem, & eorum qui hic miniſtrant magnitudinẽ propius voluerit intueri, percullus haud dubie & admirans exclamabit, *Beati qui ad cœnam conuiuiumque magni huius Principis vocati ſunt*.

2. PAR. 9.

Perſarum rex Aſſuerus, qui in centum ac viginti ſeptem prouincias imperium ſuum extendebat, tertio regni ſui anno omnibus regniſui Principibus & Satrapis epulum parauit, quod centum & octoginta diebus durauit: *cumque implerentur dies conuiuij inuitauitq; omnem populum, qui inuentus eſt in Suſam à maximo uſque ad minimum*. Crediderim hoc augurium, ac velut prognſticon fuiſſe illius, quod regum rex Chriſtus aliquando facturum eſſet. Tertio enim prædicationis ſuæ anno magnum ſacramenti Euchariftici conuiuium parauit, ad quod Apoſtolos, Eccleſiæ Principes & capita, & belli triumphatores duces inuitauit: & deinde illis reſectis omne terræ habitatores ad ipſum vocauit. Fuit hoc conuiuium, de quo olim vaticinans Iſaias dixit, *Et faciet Dominus exercituum omnibus populis in monte hoc conuiuium vindemiæ pinguium medullatorum, vindemia deſecata*. quo loco ſub vini & pinguium metaphora, de ſacramento hoc locutus videtur, quod conuiuium eſt, omne delectamentum & ſpirituale alimentum cõplectens.

In libris Regum præclaram rei huius figuram videre eſt; Dauid enim Rex proximus morti cum eſſet, & Salomonem filijs cæteris prælatum, legitimum regni totius hæredem reliquiſſet, illi in vltima voluntate imperauit, vt filios Berzellai Galaaditis perpetuos menſæ ſuæ conuiuias haberet, *ſed & filius Berzellai Galaaditis reddes gratiã, eruntq; comedentes in menſa tua*. O figura fauorabiles! Ita quoque Redemptor Ieſus cum morti jam proximus, inter cæteros Apoſtolos Petrum in Vicarium ſuum, atq; in Eccleſiæ regno Viceregem ſelegiſſet, velut legatum quoddam teſtamentarium legauit, vt Chriſti fideles omnes in menſa hac reſicerentur, & Sacramenti huius, velut conuiuij regij, quod omnibus in ſe credentibus parauerat, fierent participes.

Abraham, cum Iſaac filius natus eſſet, & Sara eundem lactaſſet, & jam ablaſtatus eſſet grande omnibus amicis cõuiuium fecit, *Creuit igitur puer, & ablaſtatus eſt, fecitque Abraham grande conuiuium in die ablaſtationis eius*. Egregia hæc allegoria eſt materiæ noſtræ per omnia conueniens, vt jam reipſa demon-

IV.

Eſth. 1.

Aſſueri cõ-
uiuium.

Iſai. 28.

3. Reg. 2.

Gen. 2.

demonstrabo. Per baptismum regeneramur, & Dei filii reddimur; sancta Dei mater, Ecclesia educat, & puro cœlestis doctrinæ lacte nos alit: cum vero iam ablati sumus, id est, ad annos discretionis peruenimus, bonus ille Pater æternus magnū nobis Eucharistiæ epulum parat, in quo animas diuina quadam ratione pascit, suamque gloriam & magnificentiam ostendit.

Magnum illud miraculum in nuptiis Cœnæ cum Dominus patrasset & aquam in vinum conuertisset; subiicit Euangelista, primum & primarium illud miraculum illius fuisse, atque illo gloriam suam manifestasse. *Hoc scit, inquit, initium signorum Iesus in Cœna Galilææ, & manifestauit gloriam suam.* Materiam hanc proposito meo adaptans, cum Christus Dei filius in magna hac cœna & splendido epulo panem & uinum in corpus & sanguinem suum conuerterit, maiori cum ratione dicere possum, hoc maximum & omnium eius miraculorum primum fuisse, atque hoc pacto gloriam suam patefecisse, & certum magnificentiæ suæ miraculum fecisse.

Balthasar Babyloniorū Monarcha magnitudinem & potentiam patefacturus, grande conuiuium fecit, ad quod omnes regni Principes & Sarrapas inuitabat, & in quo unusquisque iuxta aetatem & merita bibebat sua, Balthasar rex fecit grande conuiuium optimatibus suis mille, & unusquisque secundum suam bibebat aetatem. Dicerent autem epulum, quod hoc in Sacramento instruitur, regio huic cœniuium simile existit: hic enim Christus regum omnium rex in uespera passionis omnibus Ecclesiæ suæ Principibus, id est, Apostolis, & uniuersis optimatibus regni, id est, omnibus fidelibus conuiuium parat; atque in hoc Sacramento unusquisque ita tractatur & reficitur, tantumque est Dei gratia recipit, quantum dispositionis meriti que attulerit. Atque ad hoc omnes inuitantur, *Bibite amici, & inebriamini carissimi*, omnes hic grati, nullus reicitur, tam pauperes quam diuites recipiuntur.

Athenienses epulum quoddam solenne ac publicum habebant, quod sytiam vocabant, ad quod diuites & pauperes, nobiles &

plebei æqualiter admittebantur, & sine uolo discrimine promiscue epulabantur: unde Agellius, in celebri epulo, quod sytiam vocant, dicit. *Lib. 5. genial. tenuiores cum ditioribus una conueniunt, & æqualem obsoniorum partem ferunt.* Id ipsum & apud Lacedæmonios in usu erat, habebant enim epulas publicas, ad quas pauperes & diuites æqualiter inuitabantur, & eodem cibo reficiebantur, testis sit idem auctor, *Spartanis communia erant conuiuia, pauperes cum ditioribus eodem vescuntur obsonio.* Epulum, quod Christus in Sacramento Eucharistiæ facit, simile omnino esse uidetur; in hac enim communionem & epulo regali pauperes & diuites, Principes & mechanici eodem modo reficiuntur & tractantur, & omnes eodem uentur obsonio, nec vnus plus altero recipit. Quod admirans exclamat D. Thom. *O res mirabilis, manducat Dominum seruus, pauper & humilis! O conuiuium diuinum! O cœnam vere magnam & admirabilem! nam illius magnitudo & mirabilia uerba mea, & dicendi copiam superant, quare uobiscum uos ipsi admitemini.* interea ad aliam parabolæ partem, uti receperam, transibo. *Homo quidam fecit cœnam magnam.*

Homo hic, Auditores, tam egregium & diuinum conuiuium cum instruxisset & aduocasset, inuitati uenire aut comparere noluerat, & varias excusationes attulere: quorum tria Euangelista generare censet, primi dicebant, *uillam emi*; secundi, *iuga bouum emi*; & tertii, *uxorem duxi*. Primi figura sunt ambrosiorum, secundi auarorum, tertii luxuriosorum & omnes in genere peccatores denotant; qui ad epulum Eucharisticum inuitati, hunc honorem negligentes uenire renuunt, & varias excusationes prætexunt, quod non exigua animabus perniciem adfert, & deplorandum est.

Regina Vasthi, cum à coniuge suo Assuero ad epulum, quod regni optimatibus & Sarrapis magnificentiam suam patefacturus parauerat, uenire detrectasset, Regem ad indignationem prouocauit, adeo ut illam repudiaret, & aliam loco eius in uxorem allegerit, *Qua renuit, & ad Regis imperium, quod per Eunuchos mandauerat, uenire contempsit, unde iratus Rex, & nimio furore succensus, &c.*

Mm

Irre-

100.10.

Christus gloriam in hoc Sacramento manifestauit.

Dan. 5.

lib. 5.

V.

Tria peccata generant, qui ad cœnam Eucharisticam uenire renuunt.

Esther 1.

Irreligiosi, inertes, & ad epulum Eucharisticum, ad quod quotidie à Deo Regum Rege inuitantur, venire detrectantes, idem repudium merentur, & sane verendum est, ne ad Reginæ huius imitationem, Deum, & maiestatem illius offendentes & iridentes, repudientur, & ita connubio coniugioque illius excidant.

Luc. 15.

Prodigus, cuius Evangelica meminit historia, Patris mensam & lautitias cõtemnens & vilipendens, in regionem longinquam secedere maluit, & sterile ac horrendum clima adire, in quo esuriit, & ad extremam miseriam, famemque redactus, subulem agere coactus est, cum summa inopia conflictans, vt ad vitam vix viles porcorum siliqua sufficerent. Iusta temeritatis castigatio; infelix tamen, miser ac deplorandus, quod paternam mensam deliciis refertam cum porcorum hara, & cibos magnificos cum vili, infami, & sordida siliqua commutauit. At maior haud dubie Christianorum infamia ac reuerentia, qui deliciis, voluptatibus, & saporibus, quos in patris mensa habere poterant, neglectis, peregrinum & barbarum solum adeunt, ac clima immittius, mūdum inquam, in quo cum porcis, voluptatum carnalium symbolis, victitantes, rabida interne excruciantur fame, tantaque cum necessitate confidunt, vt sæpius emoriantur. Quæ iusta peccatorum castigatio & pœna: Audite Psalmographum: *Famem patientur vt canes.*

Psal. 38.

An non magna Israelitarum in deserto vagantium cæcitas vel potius infamia fuit, quod manna cibo adeo electo & sapido, quique omnem in se suauitatem complectebatur, neglecto, allia, cepas, porrum, aliosque secundarios cibos postularent, quos se olim in Ægypto meminerant comedisse, *Recordamur piscium, quos comedebamus in Ægypto gratis; in mentem nobis veniunt cucumeres, porri quoque, & cepa, & allia, anima nostra arida est, nil aliud respiciunt oculi nostri, nisi man.* At maior haud dubio Christianorum vesania est, quod sacrum hoc Sacramentum manna quoddam nouum, & ipsum Angelorum panem negligant, stulto diuitiarum, honorum vitæ huius, & carnalium voluptatum, quæ non nisi amara allia & cibi rustici sunt, quibus hoc in

Num. 17.

mundo viuunt, desiderio æstuantes. Magna sane peccatorum stulticia est, quod conuiuium Christi aspernantes, mundanas epulas ambiunt. Quam vero, Deus bonæ epulæ hænoxia sunt, quam damnosæ, quam funestas & feralis illarum exitus?

Mundus non instituit cœnas, sed prandia, & eadem breuia admodum, breuique finienda, vnde bene de iisdem Iob ait: *Ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt.* Iob 22. Mundus siquidem sæpe prandium apparat, & eodem ipso die apud inferos peccatores cœnatos transmittit. Ita se rem habere docet miser epulo, qui quotidie splendide epulatus, tandem in tartaro cœnauit, & sepultus est in inferno; cumque hic ingluuiem sectatus, ventri & genio indulgisset largius, frigida guttam, qua ardorem restingueret, non habuit.

Luc. 16.

Leonidas Spartanus cum suis in extremo versari periculo cerneret, & nullam effugii spem superesse, illos ad rem fortiter gerendam adhortatus ait: Prandete forti animo Lacedæmonii, hodie apud inferos fortasse cœnaturi. Idem penitus suis occinit mundus, cosque ad configendum & prædam vitæ huius acquirendam animans, & deliciarum suarum mensa eos reficiens, eodem ipso die sæpe ad inferos tran smittit, apud quos cœnam suam peragant, ô stolidi & vesani mundi amatores! ô conuiuia periculosa & discrimini exposita! At non sunt huiusmodi, quæ Christus in hoc Sacramento parat, iis enim finitis recta ad cœlum tenditur, gloria sequitur, & planum ad vitam sempiternam iter patet, Num etrem, ostendet Ioannes, dum ait, *Qui manducauerit ex hoc pane, uiuât in æternum.*

Cic. Tuscul.

Aman purpuratus, quod solus cum Rege Assuero à regina Esther ad conuiuium inuitatus esset, gloriabatur, seseque felicem credidit, at nesciuit miser hoc exitu & suspendii post secuti causam fore: nam triclinio egressus in crucem actus est, & summa cum infamia laqueo vitam finiuit, peccatores quoque miselli huius mudi affecle, qui sortem suam, quod magnifice in Assuero huius mundi conuiuium, id est, voluptatibus reficiantur, & ad delicias reginæ Esther, id est, carnis, admittantur,

Mundi affecle Amanofimiles.

tantur, magni faciunt, seseque mortalium omnium credunt felicissimos; quoniam in discrimine versentur, ignorant, nesciunt inquam mortem hic suam, ruinam & damnationem imminere; sæpe enim ad refectionis huius finem & vitæ exitum infernalibus suppliciis, & perpetuis cruciatibus mancipantur.

Judit. 11.

Mundus tyranno Adonibezecho similis.

Judicum liber tyrannum quemdam nomine Adonibezech depingit, qui nunquam mensæ accumbebat, quin septuaginta Reges ferro & catenis gravati, pedum manuumque summitatibus resectis sub mensæ canum instar micæ colligerent; Dixitq; Adonibezech, septuaginta Reges amputatis manuum ac pedum summitatibus colligebant sub mensæ mea ciborum reliquias. Mundi domus & aula tyranni huius palatio persimilis est, atque ipso Adonibezecho crudelior & immanior; magnates enim & potentiores bestiarum instar habet, Reges & Principes ceu seruos vinculis premit, & catenis, & non nisi reliquiis micisque ciborum enutrit. Infelix ac nimis infelix est homo, qui diætam & mensam reguli huius ambit! solus enim Christus suos regisicæ reficere potest, ille digna quoslibet excipit mensa, pauperes non secus ac reges recreat, ac pascit, atque adeo mortales omnes mensæ facit Angelorum accumbere, & quotquot assidere voluerint, cibo vere cœlesti, cuiusque sapor & dulcedo exprimi verbis nequit, enutrit.

Cant. 6.

Canticorum sponsa sacræ huius mensæ delicias ac voluptates referens, tam grata & sapida fercula illius sibi fuisse restatur, ut lac & mel & dulcedinem, quæ omnia superabat, continuisse visa sint, Comedi fauam cum mell. meo, bibi vinum cum lacte meo. Quod septuaginta transtulere, comedi panem cum melle meo. Quasi diceret, Panis quem in sponsi mei conuiuio manducabam, mel esse videbatur, & vinum quod bibebam, lacte dulcius & sapidius. Eiusdem quoque opinionis erat Psalteres, cum gaudio extra mentis statum abreptus exclamat; Quam magna multitudo dulcedinis tua Domine, quam abscondisti timentibus te in Eucharistia!

Psal. 50.

VI. Stulticum est

An non igitur mera stulticia est ac stoliditas omniam hanc negligere, & nescio quas id-

co excusationes prætexere? an non fatuus & mentis imposille dicendus, qui mundi huius gurgustia & popinas sectatus ad hoc venire conuiuium renuit? An non Saul brutus & stupidus, quod dum Samuel illum in Regem vncturus, & ad regiam dignitatem euocaturus, vbique locorum inuestigaret, a linas patris sui sollicitus quæreret, quæritandoque per montes & valles diuagaretur: Maioretiam, mihi credite, Christianorum fatuitas, qui dum à Christo ad regale Eucharistia epulum inuitantur, & ad gratiæ receptionem, atque inde ad beatitudinem vocantur, erga vitæ huius inanis anxie occupantur, & auitates mundi stolide ambiunt & infectantur. Huc respexisse crediderim Psalmographum, dum hominum vecordiam demiratus exclamat, filii hominum vsquequo graui corde, ut quid diligitis vanitatem, & quæritis mendacium?

Sacramentum hoc negligere.

1. Reg. 19.

Psal. 4.

Refert in Periculis vita Plutarchus, Cæsarē cum exterarum gentium legatos Romæ obambulantes cerneret, & catellos melitæos brachiis fontes, stringentes, & tantum non exosculantes, interrogasse, num mulieres apud eos liberos parerent. Quæ interrogatione tacite illorum ineptiam mollitiemque sugillabat, quod amorem pueris & infantibus debitum bestiis adaptarent, tamq; stolide atque inepte canes amplecterentur. Proposito meo hoc adaptans dico: Quis non obstupefeat, cum hodie Christianos per magnæ huius vrbis, id est, mundi plateas obambulantes, omnem affectum ineptiis vanitatibusq; sæculi huius caduci & perituri debere videat, de cœlestibus vero ac diuinis nulla ratione esse sollicitos? Quis inquam non miretur, cum viderit homines amorem & affectum, multis nominibus regio & Augusto Sacramento huius epulo debitum subtrahere, & dissolutionibus illum, lubricitatibus, lasciuis voluptatibus & ingluuiis mundi huius applicare? sine lachrymis hoc sane referri non potest.

In vita Periculis.

Reperire tamen est homines adeo excaecitantes & stolidos, qui Sacramentorum frequentationem & consolationes diuinas, spirituales delicias, & animarum salutem negligentes mundana ambiunt negotia, usque

se totos immergunt & penitus inuoluunt. Tria illorum genera nobis Euangelium lub parabolæ inuolucris depingit, primo ambitiosum, qui quod villam aliquam emisset, & videre illam iam decreuisset, venire se negauit posse, *Villam emi, & vado videre eam.* Notate dementiam; ob nullius momenti rem amittit totum, ob villam terrestrem & viginosam cœlestem & auream urbem exponit periculo, ob bonum triduanum æternam possessionem in discrimen adducit. O prophanos Esau, qui ob lentichilam & offulam primogenitorum iura diuenditis! id est, qui ob voluptatem carnalem & punctum honoris, quod æternæ beatitudinis ius habebatis, amittitis, & delicias, quas è Sacramento Eucharistiæ sperare poteratis. Deinde, quod emerint rem non visam, aliud stultitiæ genus admisserunt, mundi tamen sectatoribus consuetæ, qui cuncta hoc in mundo emunt, honores, dignitates, dominia, non-visa tamen nec cognita. Si mundi villas viderent, cognoscerentque priusquam emerent, nunquam tam iniqua commercia inirent, quæ æterna sequitur pœnitentia. Oratorum Græciæ Princeps Demosthenes ad Laidem meretricem cum accessisset, & illa pro exiguo corporis vsu mille drachmas Atticas postulasset, enormi hoc pretio deterritus ait, *Tanti pœnitere non emo,* vel vt Græce, *ἢ ἂν ἔμα κοίτην δραχμῶν πεταμυδίων.* Flosculum hunc egregium gentilitatis horto decerpens, vt in rerum sacrarum viridarium transferam, dico, mundanum, rerum vitæ huius amore saucium, & inordinato sæculi voluptatum affectu abreptum, si cogitarit quam cara illi singula constabunt, cum Demosthene haud dubie mundo valedicendo dicturum, *Tanti pœnitere non emam.* In rebus enim mundi semper adest pœnitentia, nulla vero in obsequio seruitioque Christi, & Sacramento- rum Ecclesiæ frequentatione.

Ambitiosorum infamia.

Apoll. lib. 1. cap. 8.

Matth. 21.

Secundus qui se excusat, & ad cœnam venire detrectat, avarus est, quem bruta distinent animalia, & quinque boum iuga, è quibus se expedire nequit. Aha anima mundanorum miseria! non nisi vnicum Deus iugum offert, & ipsum dulce & leue, *Tollite in-*

gum meum sup r vos, iugum enim meum suauis est, &c. mundus vero quinque habet, quibus premit, & in captiuitatem redigit suos; ea tamen interea mundanorum stultitia est, ipsa vt subire maluit, quam Dominum sequi, cuius iugum adeo facile & obsequium leue. Ecce stolidus hic aratrum sequi manult, & inter boues agere, quam nuptiis & conuiuio interesse. Qui ad viuum repræsentat illos, qui fatius ducunt inter scelestos & bestiarum ritu in mundi gurgustius viuere, quam ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum accedere; in quo tamen ad nuptias Agai vocantur, & Angelorum mensæ participes redduntur.

Brutales hi & vecordes Nabuchodonosoris misit vitam memoriam restituant, qui iusta Dei sententia & digna scelerum castigatione, regno exactus fuit, & in desertum pulsus, mensaq; Regum Babyloniorum priuatus, animalium ferarumq; conuiuia factus: *Eiciens te ab hominibus, & cum bestis ferisque erit habitatio tua, & fenum & bos comedes.* Iusta enim delictorum castigatione fit, vt peccatores à communione, & ferculis Angelicis spoliati, & à delitiis, quæ in sacratissimo hoc Sacramento continentur, exclusi, in mundum eiciantur, sordes & immunditias confectentur, & ferarum brutorumque more viuant. Quare non inepte illis applicuero Psalmographi illud, *Homo cum in honore esset, comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis.* & sane ad magnum honorem euectus est homo, cum mensæ huic accumbit, & panem comedit angelorum, sed felicitatem dignitatemque non agnoscit, eum ad illam negligit accedere, carnalesque voluptates illi præfert, ac tum brutis iumentisque similis redditur.

Tertius qui nuptiis interesse detrectat, & Peccatum ad sanctum hoc Sacramentum venire se non carnis SS. posse asserit, carnalis est, libidinosus & lasciuus, qui inuitatis ait, *Sexorem duxi, ideo non possum ire, &c.* Et sane nihil est, quod hominem magis à Sacramenti huius susceptione frequentationeque auocet, eumq; magis impediât, ne diuinum hoc conuiuium accedat, quam peccatū carnis. Historia summi sacerdotis Abimelech satis hoc repræsentat, qui prius

Dan. 4.

pius quam focis Davidis panes propositio-
nis edere permitteret, petebat num a carnali
copula & actu venereo mundi essent; *Et re-
spondens acrd. s ad David, ait illi non habeo lai-
cos panes ad manum, sed tantum panem sanctum,
si mundi sunt pueri, & maxime a mulieribus,
manducent.* Sciebat enim carnis voluptatibus
deditum, & immunditia, & lascivia plenum
communione indignum esse, nec sacra huic
mensis participare posse.

Hieronymus aduersus Iovinianum omnis
castimonie aduersarium scribens, refert Ci-
ceronem, cum Terentiam suam repudiasset,
& suam illi Hirtius sororem in vxorem ob-
tulisset, respondisse, non posse se & Philoso-
phia simul & vxori vacare. Oratoris hoc re-
sponsum vsurpans, dico, certo certius esse,
nihil deuotioni, qua sublimis quaedam Phi-
losophia, obstat magis, aut aduersari, quam
foeminarum vitium & carnis commercium, ac
difficiliter admodum hominem peccato huic
vacare, & frequenter ad Eucharistiam posse
accedere. Sacramentum quippe hoc non nisi
castos & pueros admittit.

Difficiliter dixi, imo penitus impossibile
est: atque idcirco carnalis hic & vxorius ab-
solute ait: *Non possum ire*: alij duo honeste
se excusarunt, & plausibilem negligentiae
praetextum attulerunt, dicentes: *Rogate habe-
me excusatum*: at hic omnem excusens pudorem,
ciuitatisq; oblitus, stolidi & bestiae in-
star ait: *Non possum ire*. Ambitiosus sane &
auarus excusant se frequentius, quo minus
ad Eucharistiam accedant, & mensae huius se
participes reddant, at libidinosus & vxorius
ne accedere quidem potest: hoc siquidem
peccatum illum penitus excæcat, & ex ho-
mine ratione praedito brutum quoddam sto-
lidum & vecors reddit, & cor penitus tollit:
vnde Propheta Oseas ait: *Fornicatio & ebric-
tas auferunt cor*. Ebrietati fornicationem non
inscite maritat, nam, vt qui ebrius est; & vi-
no repletus, omni ratione, sensuq; in rebus
corporalibus spoliatus est; ita voluptatis
mancipium omnem rerum spiritualium sen-
sum amittit.

Phidias sculptor praestantissimus volup-
tatem expressurus, Venerem pinxit hirco insi-
dentem & testudini insistentem. Hircus

peccati huius turpitudinem immunditien-
que explicat, testudo vero significat eos,
qui hoc peccato sunt dediti, cor omne &
animam amisisse, quod teste Aristot. in-
ter reliqua animalia corde sola careat testu-
do.

Exemplum futurus est, David, qui quan-
diu libidine insanit & exarsit, suum se cor a-
mitisse deplorat, atque idcirco nouum a Deo
postulauit, *Cor mundum crea in me Deus*. O
rem tristem & calamitosam! O stolidos mor-
tales & insensatos! tam praecelaram manibus
elabi occasionem quod sinatis, qui tantis vos
deliciis, quibus ad nuptias veniendo, & ad
magnam hanc coenam properando frui po-
teratis, priuatis.

Non ita porro viuendum est, Auditores,
audita inuitatione ad coenam properate, ad
illam accedite; ipse hodie ad vos eodem vo-
candos destinatus sum, venite igitur, prope-
rate, parata sunt omnia, mensa in commu-
nitione iam strata est, Christi corpus & san-
guis illius sunt fercula, ministri Sacerdotes,
triclinij vero Ecclesia. Venite, inquam, ad
conuiuium hoc properate: magnum est Ipse
enim Dei filius eiusdem auctor, illius quippe
caro-cibus est, inuitari vero omnes Christi
fideles sunt.

Coena porro dicitur, quod non nisi post
diurnum laborem detur, & vesperi sit, non
de die Sacramentum institutum, ad fidei ob-
securitatem, qua in hoc mysterio domina-
tur, denotandam. Hunc igitur honorem
ne negligatis velim, excusationes nullas
praetexite, negotiis omnibus valedicite, vil-
las emere nolite, hoc siquidem ambitiosorum
est: iuga bouum nolite probare, nam auariti-
am spirat: denique mulierum fugite com-
mercium, redolet enim luxuriam. Sed ab
omni negotio liberi ac sequestrati venite,
venite inquam ad magnam hanc coenam,
ad epulum hoc regale properate, in quo
Dominicae passionis recolitur memoria,
& piorum animae omni-gena replentur gra-
tia.

O sacrum conuiuium! o augusta coena!
o epulum in omnibus & per omnia admira-
bile! epulum pulcherrimum, ditissimum,
magnificentissimum, quo simile nullum

Mm 3 vidit.

*lib. de som-
no & vigi-
sal 50.*

*Coena cur
appellatur
hoc Sacra-
mentum.*

*Tom. 1. E-
pist. lib. 1.
contra Iou-
uin.*

*Carnalis
bestiae si-
milis.*

Os. 4.

*Voluptatis
imago.*

Exod. 16.

Eph. 1.

vidit orbis. Epulum manæ, quod in deserto quadraginta annorum spatio duravit, mirabile quidem fuit; sed tu longe mirabilius & diuturnius; iam à mille enim sexcentis annis mensa hæc strata fuit, in qua animæ in Ecclesiæ palatio enutriuntur. Assueri conuiuium magnum fuit, & grande, vt pote à rege institutum, & ad solam magnificentiam ostendam paratum; Tu vero longe maius ac dignius, nam sua te Deus potens manu instruxit, & non ob aliam causam, quam vt suam mundo magnitudinem, potentiam, liberalitatem, magnificentiamque patefaceret. O epulum longe maius Luculliano; opulentius Cleopatræ, augustius Vitelliano! epulum inquam, cui nullum hæcenus par extitit, aut post hominum memoriam existabit. Epulum denique, quod hæc in terra nostras pacens animas, Deumque illis in cibum elargiens, certissimam spem suggerit, in cælo propriæ visionis essentia aliquando illas beandas; in cuius aspectu contemplationeq; omnis beatorum felicitas consistit: cuius nos participes constituat ingenitus Pater, vnigenitus filius, & ab utroque procedens Spiritus sanctus, Amen.

CONCIO QUINTA

INFRA OCTAVAM VEN.
SACRAMENTI.

QVINTVM MIRABILE.

De admirabili ratione, qua Christus in hoc Sacramento continetur.

Partitio.

1. Quærum rerum monumentum sit hoc Sacramentum.
2. De existentia modo, & quantitatis loco.
3. De contento quanto, & diuiso.
4. De existentia eiusdem pluribus in locis, sine loco tamen proprio.
5. De existentia accidentium.
6. Reiciuntur sensus hæc in causa indices.

Memoriam fecit mirabilium suorum misericors & miserator Dominus, escam dedit timentibus se. Psal. 100.

FIGVRA.

Bethfamitæ, qui in fortibus Beniaminica commorabantur, quod curiosius admirabile manna cognoscere & inspicere vellent, quod in arca delitescerat, illorum temeritatem puniente Deo, dignas dedere pœnas. Verè profecto ac reformido, ne eadem mihi hodie pœna infligatur, quod mirabilia & modos, quibus nouum Sacramenti huius manna in Eucharistiæ arca contineatur, indagare & inquirere contendam. Hoc vero mihi magne Deus actionum humanarum Iudex, qui corda scrutaris, & animi penetralia rimaris, impares nolim, neu temerarium cœptum meum diiudices; si qua enim hic apparet curiositas, si nem laudabilem habet, si siquidem hoc ad ignorantem docendos, ad improbos percellendos, ad maiestatem tuam exaltandam, & sanctæ augustæq; Eucharistiæ mirabilia perspicenda, feliciter vt hoc ad exitum deducam, spiritu mihi tuo opitulare, tuq; virgo sacratissima opem solitam impertire, & non solitam tibi salutationem impertiemur.

Ave MARIA.

I. Solent reges & principes terræ postquam rempub legibus stabilierunt, varias nationes subiugarunt, & victorias amplissimas retulerunt, trophæa, arcus triumphales, & pyramides erigere, vt sempiternam nominis memoriam & gloriam immortalem conmentum sequantur. ita magnus ille Regum Rex & triumphotius vniversi Monarcha, lege Evangelicæ rum Christalata, perdomitis inferis, totque victoriis in sti memorbe reportatis, in medio Ecclesiæ Veneriarabile altaris Sacramentum, velut arcum triumphalem, pyramidem, & mirabilem colossum, ac trophæum erigere voluit, vt sanctum eius nomen & memoria perpetua ad posteros dimanaret. Est siquidem memoria & signum publicum, commemoratioque omnium bonorum Domini, sed imprimis mortis,